

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Explicatur supradicta diuisio sacrilegij. §. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

6. Denique dubitari potest: an blasphemum post condemnationem repellendus sit à testimonio tanquam infamis; Ratio dubij est: quia ex iure civili non reputatur infamis, ve probat lex famosi, ff. ad leg. lul. maiesi. ibi lubricum lingue non debet facile trahi ad pernam. Ex facto autem non potest delicto facti, tamen castigato. Negari enim non potest ex obiectione blasphemie testimonium aliqua ex parte diminui, neque esse ita solidum, ac si nihil obici potest; quod suspicionem ingerat falsitatis, vt recte probat aliis relatis Couaruii, in Epistol. decret. 2. part. cap. 8. §. ultimo, numero 7. Et 8. Ergo blasphemum, cui blasphemia obici potest, non censetur testis omni exceptione maior: sic Couaruii. in cap. quantum pactum, de Pactis, l. 1. part. §. 7. num. 11. vers. His equidem, cum Alexand. Decio. Thom. Grammatico. Quod intelligendum cenfeo, dum recens fuit blasphemia, & illius declaratio. Nam si multum tempus transierit, verbi gratia, duobus, vel tribus annis, in quibus constat de illo vicio emendatum esse, cenfeo ob illam causam eius testimonium non infirmari, quod mihi probat ratio dubitandi.

PUNCTUM III.

De Sacrilegio crimine Religioni opposito.

Si etymologiam nominis spectemus, sacrilegium idem est, quod rei sacræ legium, siue furtum: & sic sacrilegus est qui sacrum legit, seu furatur: sic Isidorus lib. 1. origin. lit. S. Quintilianus lib. 5. cap. 10. Ambrosius, Calepinus verbo sacrilegium Decian. tractat. crimin. lib. 9. cap. 14. Rub. de Sacrilegio, num. 9. & alij communiter. Aliquando omnis latè sacrilegium sumitur pro quocunque vicio religioni opposito: & sic comprehendit quemlibet profanum cultum; quia in eo Deus, qui est summe sacer offenditur: qua ratione D. Augustinus aliique Patres idolorum sacrificia vocabant sacrilegia sacra, & pacta cum daemonebus sacrilegia pacta: sed hæc acceptio sacrilegij propria non est. Propria ergo acceptio sacrilegij est, quæ ex rei sacræ à Deo distinctæ ratione, seu violatione sumitur sic D. Thom. ab omnibus receptus. 2. 2. quæst. 99. art. 1. Et 3. secundum hanc acceptiorem, explicabimus, quid sacrilegium sit, quoruplex, quale peccatum, & quas penas habeat annexas.

§. I.

Quid sit Sacrilegium, & quoruplex.

S V M M A R I V M.

1. Sacrilegium definitur.
2. Distinguitur ab illis vitiis superioribus, puncto secundo enumeratis.
3. Sacrilegium fit per actionem involuntariam eius in cuius cultum res sacra dicata est: Et ibi an simonia sacrilegium sit?
4. Triplex est sacrilegium circa personam, circa locum sacrum, circa res sacras.
5. Sub iis varia species continentur.

1. Sacrilegium definitur à D. Thom. 2. 2. quæst. 99. art. 1. quem omnes sequuntur, vt sit sacræ rei læsio, seu violatio. Nominè rei sacræ intelligitur illa, quæ lege diuina, vel Ecclesiastica in cultum Dei est destinata: si ergo huic cultui contrarietas, rem sacram violas, & sacrilegium committis.

2. Ex hac definitione manifestè inferretur, sacrilegium distingui à pernicio, à tentatione Dei, à Magia, superstitione, & blasphemia, & quolibet alio vicio, quo diuina maiestas directè in se offenditur; quia sacrilegium non respicit immediatè ipsam Deum tanquam materiam, & obiectum, circa quod versatur, qualiter respicit pernicium, blasphemiam, tentatio Dei, supersticio, &c. sed respicit rem creatam in cultum Dei destinatam, cuius cultum derogat; ac proinde sacrilegium offendit Deum non se, sed in rebus ipsi dicatis: Sic Suarez tom. 1. de Relig. tract. 3. lib. 3. de Sacrilegio in proæmio. Less. lib. 2. cap. 45. dub. 2. n. 7.

3. Solum est difficultas qualis debeat esse hæc violatio? Caictan. dicta quæst. 99. art. 2. dicit debere fieri per actionem

involuntariam illius, cuius res est, cum autem contra voluntatem Dei fiat, quia res sibi dicata, male tractatur; efficitur sacrilegium committi per actionem involuntariam respecta Dei. Ex quo inferri simoniam non esse sacrilegium; quod sit consentiente parte, cuius res est. Adde de simonia separatim à sacrilegio agere D. Thom. & Doctores. Ergo credunt à sacrilegio distingui.

Fateor sacrilegium committi per actionem involuntariam illius, cuius res est, seu in cuius cultum est dicata: nego tamen inde inferri simoniam verè, & propriè sacrilegium non esse, cum contra voluntatem Dei ematur, aut vendatur sacrum. Neque obstat in tali venditione homines consentientes, aliàs si Episcopus consentiat locum sacrum profanari, res facta alienari, clericos ad secularè tribunal duci, sacrilegium non committeretur. Quod non est dicendum: Ergo consensus partis non tollit sacrilegium: & ratio videtur manifesta, quia huiusmodi consensus non tollit, quin res sacra Deo dicata indebitè tractetur, & Deus in tali tractatione offendatur. Ergo non tollit quin verè sacrilegium sit: atque ita docena Glossa in cap. Audinimes 1. quæst. 3. per text. ibi: Lessius lib. 2. de iustit. cap. 45. dub. 2. in fine, num. 8. Suar. tom. 1. de Religione, tract. 3. lib. 3. c. 1. num. 6. Azor. tom. 1. instit. moral. lib. 9. cap. 27. quæst. 8. Neque obstat de simonia separatim à sacrilegio agi, quia id fit oblatam eius materiam, & specialem eius rationem, non quia verè sub sacrilegio non continetur.

4. Triplex genus rerum sacrarum enumerari solet, & iuxta illud triplex genus sacrilegij distinguitur. Primum est circa personas sacras. Secundum circa locum sacrum. Tertium circa res sacras. Sub iis generibus variæ species sacrilegij comprehenduntur; sed nulla est, quæ sub aliquo membro huius diuisionis non comprehendatur; ac proinde hæc diuisio tanquam apta ad explicationem huius vitiij sustinenda est, eamque sustinent Doctores cum Glossa in c. sacrilegium 17. quæst. 4. & Theologi cum D. Thom. 2. 2. q. 99. art. 1. Et 3. & Summilla, verb. Sacrilegium, Less. dub. 3. Suar. cap. 1. num. 8. Azor. cap. 27. quæst. 2. Valent. disp. 6. quæst. 15. p. 1. in prime. Bonac. disp. 3. de primo decalog. precept. q. 6. p. vnie. n. 1. & alij communiter.

5. Dixi sub iis generibus variæ species sacrilegij contineri. Neque enim eiusdem speciei est sacrilegium commissum in percussione clerici, ac commissum in imponendo ei aliquod tribunal, illum verò ad tribunal secularè deferendo. Et idem est de sacrilegio commissio aduersus locum sacrum, quod in variis speciebus diuiditur secundum variæ actiones, quæ ibi sunt prohibita, scilicet furtum feminis, vel sanguinis emissionem, iudiciale strepitum, &c. Tertium genus clarius est sub se variæ species continere. Neque enim esse potest eadem sacrilegij species irreuerenter tractare sacramenta, ac vasa sacra, ac imagines, reliquias, & bona Ecclesiastica. Dicendum ergo est illam trimembrem diuisionem sacrilegij esse generis, in species subalternas: sic latè probat Suarez dict. 10. 1. de Relig. tract. 3. lib. 3. cap. 5.

§. II.

Explicatur supradicta Diuisio Sacrilegij.

S V M M A R I V M.

1. Qualiter læsio persona sacra sacrilegium sit.
2. Multipliciter persona sacra lædi potest. Et an omnes hæc læsiones sacrilegia sint, examinatur.
3. Qualiter violatio loci sacri sacrilegium constituat.
4. Sacrilegium est irreuerentia sacramentis facta, & quid de facta Eucharistia. An distinguatur ab irreuerentia Deo in sua persona facta?
5. Irreuerentia in sacrificio facta grauioris malitia est, quam sacrilegium.
6. Vasa sacra, imagines Dei, & Sanctorum reliquias profanare sacrilegium est, & quid si reliquias, & imagines Sanctorum profanentur, quatenus sunt imagines, & reliquias aliquorum, quibus ob propriam excellentiam veneratio debetur.
7. Profanatio sacrorum verborum est sacrilegium.
8. Item & ornamentorum Ecclesie, & ministrorum.
9. Alienare bona Ecclesie absque debita solemnitate sacrilegium est.
10. Quid dicendum de retentione decimarum, & legatorum.
11. Quid de tempore sacro, scilicet diebus festiuis? Non videtur inter res sacras numerandum.

1. Prima diuisio sacrilegij (vt dixi) est quæ committitur circa personam sacram. Personam sacram voco Ecclesiasticam, quæ tum ordine, tum religionis statu specialiter in Dei

Dei cultum destinatur. Hanc igitur si laedas, quatenus sacra est, sacrilegium committis. Dices: Veneratio harum personarum non est religio, sed quaedam obsequantia: seu dulcia. Ergo irreuerentia illis facta non est sacrilegium, sed alia species inferior. Nam peccatum commissum contra reuerentiam debitam alicui personae, illi virtuti opponitur, quae dicitur talem personam venerari: sicuti peccatum irreuerentiae commissum contra parentes pietati opponitur; quia ex pietate teneris parentes venerari: sicuti ex virtute dulcia, vel ex politica obsequantia obligatus es personas Ecclesiasticas venerari, irreuerentia illis facta aduersus hanc virtutem erit, & non aduersus religionem.

Respondeo dupliciter posse te has personas venerari: Primo, quatenus in se habent aliquam excellentiam absolutam veneratione dignam. Secundo, quatenus in cultum Dei specialiter destinantur, & illius ministri sunt. Si primo modo has personas veneris, non ex religione, sed ex obsequantia, aut dulcia veneraris, & irreuerentia illis facta non contra religionem, sed contra virtutem obsequantiae, vel dulciae procedit. At si quatenus sunt ministri Dei, & in diuinum cultum destinari illos veneris, actum religionis facis; quia non tam eos, quam Deum in illis veneris. Et est contra si secundum hanc rationem illos offendas, sacrilegium virtuti religionis oppositum committis. Quocirca cum Ecclesia prohiberit in has personas violentas manus inferri, & ad saecularia iudicia trahi, quia Dei ministri sunt & cultui diuino deputati, si illos in his actionibus offendas, sacrilegium committis; quia offendis Deum in rebus sibi specialiter dicatis: sic notatur Suarez *tom. 1. de Religione, tractat. 8. lib. 3. cap. 6. n. 5.*

2. Multipliciter autem laedere personam Ecclesiasticam potes. Primo per violentam manus impositionem. Secundo per usurpationem iurisdictionem. Tertio per rapinam, & furtum. Quarto per actionem veneram. Neque alia occurrit actio, qua possit persona sacra violari. Et quidem per violentam manus impositionem nemini esse potest dubium, sacrilegium committi: quia specialiter his personis cauetur intuitu religionis, honoris, & reuerentiae ipsis debita: ut constat ex *cap. si quis suadente. 17. quae. 4.* Quae illa violenta manus impositio non solum habet speciem iniustitiae, qualem haberet, si illa persona laesa Ecclesiastica non esset, sed habet speciem irregularitatis, seu sacrilegij; quia specialiter Ecclesia voluit Ecclesiasticam personam in reuerentiam sui status liberam, & exemptam ab hac iniuria constituere. Quae autem sint haec reuerentia in particulari, quae hoc privilegium canonis gaudeant, & quae actio sub violenta manus impositione intelligatur, late diximus, *tractat. de excommunicat. puncto de excommunicat. reuerentia in decreto.* De secunda actione, quae est iurisdictionis usurpatione, constat sacrilegum esse; quia est aduersus immunitatem personae debitam; debetur enim his personis exemptio a forensi iudicio, & a vestigialibus, & tributis: quare qui illas contra hanc immunitatem obligaret iudicio saeculari sistere, & tributa soluere, sacrilegus esset. Quousque haec immunitas extendatur: & quae poenae violentantibus sint impositae late diximus *tractat. de immunit. personarum Ecclesiasticarum.* Tertia actio, qua personae Ecclesiasticae offendi possunt, est furtum & rapina: de qua non desunt Doctores qui affirmant sacrilegium esse, maxime si furtum, & rapina sit bonorum titulo Ecclesiastico acquiritorum: sic Valent. 2. 2. *disp. 6. quae. 15. p. 1. col. 1.* Ceterum per hanc actionem specialiter non offenduntur personae Ecclesiasticae; eo quod nullibi inueniantur a iure Ecclesiastico in hoc crimine defensae magis quam saeculares: & notatur in praesenti Suarez *tom. 1. de Relig. tract. 3. lib. 3. cap. 2. num. 8.* Azor. 1. *tom. lib. 9. cap. 27. questione 3.* Si autem bona quae furantur, non sunt beneficiarum, sed Ecclesiasticae, qui illas usurparet, sacrilegium committeret: quia quaelibet illarum alienatio sine debita solemnitate prohibetur. Sed hoc sacrilegium non est aduersus personam Ecclesiasticam, sed aduersus rem sacram. Quarta actio, quae est fornicatio, & similis turpitudine si a persona Ecclesiastica fiat, iudicatur committere a Doctoribus sacrilegium: quia personas Ecclesiasticas maxime dedecet: ratione enim sui status a tali macula conuenit, esse immunes. Quod a fortiori militat in his personis Ecclesiasticis, qui speciali voto obligantur ab iis delectationibus abstinere, quales sunt ordine sacro insignitae, & religiosae. Haec ergo per votum corpus suum, & animam Deo offerunt, & consecrant, reddunturque in illa parte quasi sacrae: ergo contra faciens sacrilegium committit; quia rem cultui diuino destinata violat: sic committit Doctores cum Dio. Thom. 9. 1. 4. *art. 1. & 99. art. 1.* & ibi Caietan. Valen. *disp. 6. q. 15. p. 1. in princ.* Lessius *lib. 2. c. 45. dub. 3. num. 11.* Azor. 1. *p. instit. moral. lib. 9. cap. 27. q. 5.* Bonac. *disp. 3. de primo decal. precept. 9. p. unico. num. 3.* Qui omnes extendunt supradictam doctrinam ad quodlibet votum, cuius violationem sacrilegium esse affirmant: quia eo ipso, quod res per votum Deo dicata sit, tam est iure diuino in cultum Dei destinata. Ergo contra faciens sacrum laedit: est ergo sacrilegus. Ceterum mihi probabilis est violationem vo-

ti non in specie rigorosa sacrilegij, de qua in praesenti sed in specie perfidia constitutam esse, sic tenet. Suarez *tom. 1. de Religione, tract. 3. lib. 3. cap. 4. num. 5.* Ratio est: quia per violationem voti Deus in se offenditur, cui votens iudicis est: sicuti offenditur per perjurium, per blasphemiam, per omisionem Missae in die festo, & similia: sed iniuria, quibus Deus immediate offenditur, sunt in alia specie a sacrilegio distinctae, ut in princ. huius Puncti diximus. Ergo violatio voti in alia specie a sacrilegio constitui debet, quae nulla est alia nisi perfidia fidelitati opposita. Neque obstat per votum rem piousam in cultum Dei destinari, ut inde affirmemus sacrilegium esse illius violationem; quia cum non destinatur in alium cultum, nisi in alium voti executionem, & obsequantiam fidei datae non potest illius violatio aliam maius habere, nisi maius infidelitatem. Neque item obstat turpitudinem dedecere maxime personam Ecclesiasticam, & maxime si sacerdos sit, ut inde affirmemus quamlibet turpitudinem ab ipsis commissam esse sacrilegium: alia furta, homicidia, blasphemiae, detractiones, & quaelibet alia peccata sacrilegia essent; quia omnia illa maxime dedecet Ecclesiasticas personas, & praecipue Sacerdotes. Verum quia haec generalis indecentia, & turpitudinem non inferit specialem prohibitionem; ea de causa ad speciem sacrilegij non transeunt, sed intra propriam speciem grauiora sunt. Sic dicendum est de fornicatione, & quaelibet alia turpitudine, si voti obligationem secludamus; licet enim quaelibet personas Ecclesiasticas haec maxime dedecet; quia tamen ex vi consecrationis specialis lege non prohibentur ab iis abstinere: ea de causa sacrilegia non sunt. Vocatur autem haec infidelitas sacrilegium; quia omnia vitia religioni opposita hoc nomine nuncupantur; non quia propriae sacrilegium sunt, qualiter in praesenti usurpamus.

3. Secundum genus sacrilegij dixi esse violationem loci sacri quoad immunitates, quas habet, quatenus talis locus est, quod qualiter contingat late dixi *tractat. de immunit. Ecclesiasticae.* Solum aduerto in vna actione hoc, & praecedens sacrilegium posse reperiri, si enim iudex laicus per violentiam clericum delinquentem a loco extrahat, & a suo tribunali sitat iudicandum, committit triplex sacrilegium. Primo, ob violentam manus impositionem. Secundo, ob extrahendum a loco sacro. Tertio, ob usurpationem iurisdictionem: quae omnia in confusione manifestari debent: & ex parte notatur Suarez *tom. 1. de Relig. lib. 3. cap. 6. n. 6. & 7.*

4. Tertium genus sacrilegij, quod per antonomasiam rei sacrae violatio dicitur multiplex est, propter varietatem sacrarum, quae violari possunt; quaeque enumerantur D. Thom. 2. 2. *quae. 99. art. 3.* Et in primo loco constituit Sacramenta. Secundo, vasa sacra, imagines, & Sanctorum reliquias, quibus addi potest Scriptura sacra, & caeremoniae in cultum Dei destinatae. Tertio ornamenta Ecclesiae, & ministrorum. Quarto bona Ecclesiastica in sustentationem ministrorum deputata: in his enim omnibus Deus colitur, & consequenter eorum macula tractatio sacrilegium est.

Merito D. Thom. primo loco constituit Sacramenta; quia nulla res est illis fractior. Tenens ergo ea digne tractare, tam in administratione, quam in susceptione, alias sacrilegus eris: Solum de sanctissimo Sacramento Eucharistiae est dubitatio; an eius irreuerentia sit irreligiositas alia distincta a sacrilegio, & eiusdem rationis cum ea, quae Christus dominus in se ipso offenderetur. Affirmat Suarez *tom. 1. de Religione, lib. 3. cap. 6. num. 1. & 2.* Mouetur, quia Christus in Eucharistia eadem adoratione laetitia adoratur, & eadem reuerentia colitur, ac colitur in propria persona, ut tradit Trident. *sess. 13. cap. 5. & can. 6.* Ergo irreuerentia facta Eucharistiae est eadem rationis cum irreuerentia facta Christo in propria persona; quod confirmari potest ex illo Pauli 2. *Corinth. 21.* affirmantis eum esse corpus, & sanguinis Domini, qui indigni Eucharistiam sumit. Nihilominus tenenda est communis sententia irreuerentiam factam Eucharistiae esse proprie sacrilegium: tamen omnium grauissimum, neque aliam speciem irreligiositatis habere; sic Caietan. 2. 2. *quae. 99. art. 1. & 3. dub. 6.* Lessius *lib. 2. de iustit. cap. 45. dub. 3. n. 16.* Facet D. Tho. *supradicto loco*: quatenus Eucharistiam inter res sacras constituit, omniumque sacratissimam, reliquiasque DD. enumerantes Sacramenta, inter res factas, quae per sacrilegium profanari possunt, non excludunt Eucharistiae Sacramentum, sed potius dicunt in illo specialius rationem sacrilegij reperiri. Sed probo conclusionem: Quia Eucharistia est Deus continens, non est Deus formaliter, sed signum gratiae sanctificantis Deum ipsum continens. Ergo iniuria facta Eucharistiae non fit formaliter Deo: ergo non est irreligiositas a sacrilegio distincta. Et confirmo Christus dominus in Eucharistia existens non fit exhibere visibilem, & tractabilem, sed insitit cuiusdam rei inanimatae, tamen ibi sit mens, & intelligens. Ergo iniuria Eucharistiae facta, non est formaliter facta ipsi Deo in propria persona, sed in signo illum continente, & gratiam significante: sed quaelibet iniuria facta Deo in eius signo, est in specie sacrilegij: ergo. Item negari non potest, irreuerentiam factam

factam Eucharistia esse in specie sacrilegij; quia est violatio rei sacratissimae. Ergo non est in alia specie irreligiositatis; quia non sunt vitia multiplicanda abique manifestata ratione. Neque obstat fundamentum oppositum. Fateor inquam adorationem, & reuerentiam factam Christo in Eucharistia esse latinam, & ad hanc reuerentiam, & adorationem solum expellatur, ut feratur in personam diuinam sive in se, sive in signo. An autem intra illam speciem adorationis latrae varij actus specie distincti distinguantur, alij qui feruntur in Deum secundum se, alij qui feruntur in ipsum representatum in imagine, non satis constat, & forte probabilis est distingui. Verum in ratione irreligiositatis iam receptum est, irreuerentiam, quae fit Deo secundum se, distingui ab ea, quae fit ipsi in signo representante, seu continente, tamen utraque irreuerentia adorationi latrae opponatur. Quod optime confirmatur ex irreuerentia facta cruci, & imagini saluatoris, quae sine controversia sacrilegium proprie dicitur, tamen si opponitur adorationi latrae. Ergo irreuerentia facta Eucharistiae sacrilegium proprie erit, tamen adorationi latrae opponatur.

3. Sed inquires, quate sacrificium non fuit enumeratum à D. Thom. inter res sacras primi generis, cum etiam possit, sicuti & Sacramenta irreuerenter tractari. Respondet, quia sacrificium est ipsemet cultus Dei in se, non res cultui deferens, ideoque reuerentia in illo commissa grauioris malitiae est, quam sacrilegij quia offendit Deum in se: sacrilegium vero offendit Deum in signo representatum. Idem est dicendum de oratione. Non enim oratio est res, per quam Deo cultus deferatur, sed potius ipse formalis illius cultus, & aequo irreuerentia ibidem commissa Deo immediate fit, non rebus eius cultui deferentibus.

6. In secundo loco constituit D. Tho. vasa sacra, imagines Dei, & Sanctorum reliquias: quia haec omnia cultui diuino deferuntur eorumque profanatio credit in iniuriam ipsius Dei, quod in vasis sacris, imaginibus Dei clarum est. De reliquijs, & imaginibus sanctorum est dubium: an eorum irreuerentia sacrilegium fit? Et ratio dubij est, quia eorum veneratio non pertinet ad virtutem religionis, sed ad aliam virtutem inferiorem, scilicet dulciam. Ergo irreuerentia illis facta illi virtuti opponitur, & non religioni, sicuti irreuerentia facta parentibus virtuti pietatis, & non religioni opponitur, quia parentes non ex virtute religionis, sed ex virtute pietatis honorantur.

Dicendum est dupliciter Sanctorum imagines, eorumque reliquias profanari posse: vel quatenus sunt reliquiae, & imagines amicorum Dei, illique familiarium, vel quatenus sunt reliquiae, & imagines aliquorum, qui ob propriam excellentiam, quam habent, veneratione sunt digni. Si primo modo irreuerentia fiat, sacrilegium est propriissime, quia tunc non tam ipse sanctus, quam Deus in illo, cuiusque imagines dehonestatur. Ac si secundo modo irreuerentia fiat, conuincit argumentum, non esse proprie in specie sacrilegij talem malitiam, sed in alia inferiori: Adde potest forte speciem sacrilegij illi coniungi, quia in iniuriam Dei credit quilibet irreuerentia facta illis, quos Deus sibi coniunctissimos habet, tamen non illis, sicut, quatenus coniuncti sunt. Nam est ad cultum promouentem ex virtute religionis haec formalis intentio necessaria fit: ac ad vitium ei oppositum non videtur requiri; quia plura ad rectam operationem, quam ad malam requiruntur: cum bonum ex integra causa, malum ex quolibet defectu: sic Lessius lib. 2. cap. 45. dub. 3. n. 18. Suarez tom. 1. de Relig. tract. 3. lib. 3. c. 6. & 7.

7. Ad huiusmodi speciem reduci possunt quilibet verba sacra. Tum quia sunt quasi quaedam Dei reliquiae ab ipso dictatae. Tum quia ipsum Deum loquentem quasi imagines representant. Tum quia per ipsa nos Deus sanctificat, iuxta illud Ioan. 13. Vos mundi estis propter sermonem. Quocirca illo, um profanatio, & abusus, seu corruptela sacrilegium grauiusimum est: praeterquam quod alia crimina secum regulariter coniungit: sic Suar. c. 6. sine Less. dub. 3. n. 17. Bonac. disp. 3. de primo decal. praec. q. 6. punct. unico, n. 5.

8. Tertio loco constituit D. Thom. ornamenta Ecclesiae, & ministrorum, scilicet quae specialiter sunt per consecrationem, seu benedictionem diuino cultui destinata: per haec enim Deus colitur. Ergo illorum profanatio sacrilegium est: sic Suarez, Lessius, Bonac. & omnes. Quare si vestes sacras irreuerenter scindas, comburas, seu ad vtilis profanos applices, aut alio modo irreligiose tractes, sacrilegus eris. Et idem est de destructione irreligiosa templi illiusque profanatione: quia templum est quaedam res sacra, sicut vasa sacra, & ornamenta, tamen si alias immunitates speciales habeat, quae vasis factis, & ornamentis non sunt concessae, ut bene notauit Suarez cap. 5. sine. Dixi notanter, quae sunt per consecrationem, seu benedictionem destinata diuino cultui: quia non caret probabilitate, reliqua, quae ad ornatum pertinent, & vasa, in quibus ponitur vinum, & aqua inter res sacras computanda non esse: sic docuit Anton. Gomez in 3. variar. c. 5. n. 11. & consensit Farinac. qu. 172. n. 46. & 58. Haec species poterat non numerari à superd. à Castro Sum. Mor. Pars III.

riore distincta: quia violatio vasis sacri, vel ornamenti sacri, vel templi, quatenus sacrum est, & cum alijs rebus sacris conuenit, non videntur distingui: sic Valent. 2. 2. disp. 6. q. 15. p. 1. vers. ad secundam speciem. Suarez t. 1. de Religione, tract. 3. lib. 3. c. 5. in fine.

9. Quarto loco enumerat D. Thom. bona Ecclesiastica; quia haec aliquo modo sacra sunt, & in cultum Dei ordinata, quatenus destinantur sustentationi illorum, qui Dei cultui deseruiunt, & quia deseruiunt; eaque de causa alienari nullo modo possunt absque solemnitate à iure praescripta. Qui ergo haec usurpauerit, vel alienauerit extra casus permisos, ultra iniultitia peccatum, malitiam sacrilegij contrahit, ut latius cum de alienatione horum bonorum tractaui, ibique dixi sub iis bonis non comprehendi bona propria beneficiariorum, quorum ipsi habent dominium.

10. An vero retentio decimarum, & legatorum sit sacrilegium, Communiter affirmare testatur Valent. 2. 2. disp. 6. q. 15. p. 1. vers. item ex sententia; & de legatis affirmat Lessius lib. 2. c. 45. dub. 3. n. 18. vers. Septimo. Probat, quia haec sunt ab Ecclesia in cultum diuinum remore destinata, quatenus sunt destinata in sustentationem ministrorum.

Dicendum tamen est, si legata non sunt tradita Ecclesiae, tamen iniustitia sit ea retinere, non videtur sacrilegium, neque alia species peccati, quia non sunt facta bona Ecclesiae, quorum alienatio specialiter est prohibita, ut latius dixi suprad. tract. de bonorum Ecclesiasticorum alienatione & tradit. Farinac. q. 171. n. 45. De decimis aliter dicendum censo, non solum committi iniustitiam in illarum retentione, sed etiam irreligiositatem aliquo modo deteriorem sacrilegio. Quod fit in iura tertia constat: quia retines quod alienum est: quod vero sit irreligiositas sacrilegio deterior, sic probat, quia solutio decimarum est formalis cultus Dei, quia fit in recognitionem supremi dominij. Ergo earum retentio irreligiosa erit, ut pote huic cultui diuino opposita priuatiue, sicut est opposita omnis sacrificij, si tibi ab Ecclesia mandatum esset offerre.

11. Supradictis videtur addendum tempus sacrum, quod specialiter diuino cultui destinatur, quales sunt dies dominici, & festiui; sicut enim in templo, & in vasis factis Deus honoratur, & colitur, sic in die dominico, & festiui colitur auditione Missae, & abstinentia ab operibus seruilibus. Ergo quae ratione templum, & vasa sacra inter sacras res enumerantur, eorum profanatio sacrilegium est, & tempus etiam enumerari debet. Ceterum existimo tempus non esse inter res sacras numerandum; quia tempus non sacraur, tamen in illo sacra fiunt. Neque enim auditio sacri, aur seruilium operum abstinentia mandatur in venerationem temporis, sicuti mandatur in venerationem templi abstinentia in illo à forensi iudicio, & mercuria: sed directè mandatur auditio Missae, & abstinentia ab operibus seruilibus in cultum Dei. Tempus autem ex tali mandato nullam specialem sanctitatem acquirit, sicuti non acquirit tempus, in quo alicui mandatur elemosinam facere, vel aliud pium opus exercere. Ex quo fit omissionem Missae in die festo, & laborem seruilium non esse proprie sacrilegium, quia non est violatio alicuius rei factae, sed est peccatum cuiusdam irreligiositatis contra Deum: sic Suarez lib. 3. c. 4. à num. 3. fauet Lessius lib. 2. c. 45. dub. 3. n. 18. tit. 2. Fit secundo peccata mortalia in die festo commissa non habere speciem sacrilegij; quia non sunt iniuria religionis specialiter prohibita, ut latius Tract. de obseruat. festorum diximus.

§. III.

Quale peccatum Sacrilegium sit.

S V M M A R I V M.

1. Sacrilegium ex genere suo est mortale. Aliquando fieri potest veniale.
2. Est peccatum omissionis, & commissionis, & qualiter contingat.
3. Item contingit hoc peccatum per excessum, & per defectum.
4. Aliquando hoc peccatum cum alijs coniungitur. Aliquando per se committitur.
5. Explicare debes in confessione qua sacrilegia commiseris.

1. **C**onstans est omnium sententia peccatum sacrilegij ex genere suo esse mortale. Tum quia excellenti virtuti opponitur, qualis est religio, tum quia grauem materiam habet, ut constare potest cuiuslibet discurranti per supradictas species sacrilegij. Solum est difficultas, an & quando sit veniale? Et quidem si sacrilegium committatur ex formali contempu rei factae, nunquam veniale esse poterit, quantumcumque laesio rei factae videatur leuissima; quia contempere sacrum,

D d graue